

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

ב א ב מיי פ"ב מהל'
טומאת עין הלכה ח
סמך עין רל"א:
ב א ג מיי פ"י מהלכות
שמיטה הלכה ז
סמך עין סג ט"ש ע"ד
ס"ל ספ"ד וס"י נד
ספ"ד:
ב ד ה מיי פ"ו מהל'
שנת הלכה ג' ע"ש
כ"מ ונ"מ סמך עין
דרכנו ל' ט"ש ע"ח ס'
סמך ספ"ד ז':

רבינו הגאון

ופרקין הא דעבוד דלת
בהאי מבוי עקום כרב
עבוד. דאע"ז דאמר רב
הלכה כתנא קמא [הא]
אמר אין מורין כן, אלא
דליבא דחגיגה
דאמר עושה דלת. ולרב
אזי בר אבהו דאמר
הלכה ומורין כן, פריך יז
שיורי, כי לא עבדינן כחרי
חוצמי כגון שדרה ועקרה
צבע מעיקרא טריפה,
דסתרי אהרדי. דחיסרון
בשרה (שדרה) חוליא וצלע
בשרה ועקרה צלע בלא
חוליא, אבל תרי חומרי
דלא סתרי אהרדי עבדינן.
וכבר פירשנו שמועה זו
בפרק אילוי טריפות בהאי
תנן כמה חיסרון בשרה
כדי שינטל מן החי וימות.
ולענין טריפה תנן זה
הכלל כל שאין כמות חיה
טריפה, וכיון שאתה
עושה חוליא אחת טריפה,
לענין טומאה [אם חסר]
חוליא אחת [אתה] מטמא
באהל דתן סותרין זה את
זה. פי' [אתה] תרי
חומרי דסתרי אהרדי, כגון
שדרה וגולגולת דתנן
בבריייתא כד שינטל מן
החי וימות. ובי טומאה
ולא כמה חסרון בשרה
תנן וזה יהיה מטמא באהל
בית שמאי אומרים שתי
חוליות ובית הלל אומרים
אחת, וחלוקתם רבית
שמאי כברי לא מית עד
דמשלמו (דאשתלף)
מינה תרי חוליות. וביית
הלל סברי כשנטל אחת
חוליא אחת מית ובאילו
הותוה ראשו. ואם נחמיר
בבית הלל לחשוב מה
לכטמא אחת ממתמא
ולכשירות לגמרי [אינן]
מטמא באהל שכבר חסר
כדי שינטל מן החי וימות,
ואם כשנטלה ממנו חוליא
אחת אינו מת אלא הוא
מטמא אינו מטמא במגע
במגע. אבל לטמאי במגע
בבית הלל ובאהל בבית
שמאי לא איפשר, דהא
העיקר דטמא דתרייהו
עליהו כדי שינטל מן החי
ולא ויאפשר (להליל)
[לומן] (2) לביית אחת
לכית שמאי חי כשנת הלל
מת. וכיון ששינוי בטרפה
במנו חיה טריפה, אמר
שמאל וכן לטריפה,
ושנינו במשנתנו אדם
אינו מטמא עד שתצא
נפשו אפי' גוסס וכו',
הותוה ראשיתו אפי'
שמפרכסין טמאין כגון
הלטאה שפרכסות. ומי
שינטלה ממנו חוליא אחת
לכית הלל באילו הותוה
ראשיתו, יתיב רב יוסף
וקאמו, דא דת"ר כיצד

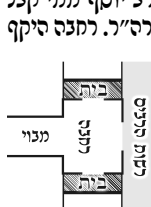
בגון שדרה וגולגולת. משמע דוכן לטריפה אתרייהו קאי ואם תאמר
מאי קאמרי ז"ה כדי שינטל מן החי וימות לז"ש נמי מייית
בשיעורא דידהו ועוד מאי קמ"ל רב יהודה דלמר וכן לטריפה לענין
גולגולת כיון דמייית זה וי"ל דרגילות הוא למוות על ידי נטילה בחסרון
מועט מעל ידי רקיבה וחוליא וא"ת

וצאלו טריפות (חולין ד' מב): דפרין
והאיכא בגמ' ר' זושא שמעמחא והסמין
הוי חסרון בשדרה ואמאי לא פריך נמי
מגולגולת וי"ל דחסרון גולגולת דטריפה
היינו משום דסוף הקרום של מוח
ליפסק והוי בכלל י"ח טריפות אבל
שדרה לא הוי משום דסוף החוט
ליפסק דאפילו למטה מפרשות דליכא
טריפות בפסיקת החוט איירי:

(ו) ומוסא כמה בני אדם שנטל הרבה מעט
גולגולת ולא יקבץ הקרום וחיו וי"ל דחסרון
הגולגולת הוי עם קרום העליון ואע"ג
דאיכא למ"ד דצנחמה צנח"ג צניקת קרום
העליון טריפה היינו משום דסוף התחתון
ליפסק אבל צנח"ג אין סופו ליפסק לפי
שהוא קשה וחזק בצדס יומר מצמחה ולכן
ר"ח חסרון העטס אבל למ"ד עד דליקויב
מתסא אדם וצנח"ג שריס דנין צנח"ג זין
צנחמה כי נפקס העטס עם הקרום סוף
התחתון ליפסק (ו):

ונהג בו ב' עישורים. מפרש
צירושלמי שטישר על תנאי
וחללו ונתנו לעניים: **בקעה מבאן**
ובקעה מבאן מיבעיא. ולא משמע
ליה דלמא לאשמועינן דלפ"ה צעי לורת
הפתח אלא אחי לאשמועינן דלפי
צלות הפתח: **אם היה מבוי ב"ה**
לרחבה אינו צריך בו פ"ה רש"י
דנפרשה רחבה כנגדו איירי דל"כ
מאי אשמועינן לאשמועינן דאין
רחבה אוקרת על המצוי לא אילטרין
לרחבה לית זה דיוורין כלאמרין צפ'
ז' (ד' מד): וגי רחבה דהוה צפוס
נהלא מאן דשרי משום דלית זה
דיוורין והלכתא כרבינא לקולא
הגה"ה
אפילו מאן דאסר
איכא למימר דאיירי
ברחבה שכל אחד
היה חלקו מצבור זה
ברחבה ואיכא למתעב
שמא כל אחד יכנס
בחלקו דלאמר
בסמון (א). ע"כ:
דצעי למימר אין צריך כלום אפילו לא
עירבו אבל חצר דלית צעי דיוורין
אסור עד שיערבו דאסר נראה מצדן
ושהו מצפנים אינו נידון משום לחי
ופתח וצלה לאמנע רחבה איירי

ולא חשיב ליה כמפולש משום דציליאתו מן המבוי ש' מקום לנטות
לכאן ולכאן ולא אחי למישרי מפולש:

דאי
ובגולגולת בית שמאי
אומרים כבלא מקדח
במשנה שנו באהוה מקדח
אמר בקטן שלרופאים
דברי ר' אורי. וחכמים אומרים בגדול של לטכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא
פירוש שלו במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שחטטין את הבכור, ותיב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה,
אמר רב תחילתא הכי אמר אבדימי הכי אמר שמואל כליעל. מעשה בר' עקיבה שליטא אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין
בר'. ובגמ' דבני מרבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני, ועל זו הדרך ישיג בקשנה לרווחא ומילתא.
שיצה לעשות לפנים משרות הדין כדי להוציא מן הספק כמה נפשו. לפי שקרא עליה שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו
לעניים. ותיב הכסף שמואל אצלו כדי שיאכלנו בירושלים לפנים מן החומה. לפי מה שפירש בו החתום בתנאן [התנאן] הכסף בכל
אשר תאוו נפשך. שאם יתיר בית הלל ששמואל באחד בשבט ראש השנה לאילן, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא

ורבי יהושע. צפרק הזהב צצצא מליעא (ד' נט): **ואינעיה אימא.**
הרואה לעשות דקתני לאו צית שמאי וצית הלל דווקא נקט דעל כרחיק
כז"ה צעי למיעבד אלא אפלוגותא דשאר תנאי בעלמא קאי דפליגי
בעלמא בשאר מיילי כגון אלו מחלוקות צדית שמאי וצית הלל כלומר כי
היכי דפליגי צית שמאי וצית הלל
צדרי מחלוקתן: **מל מקום.** צרייתא
(לא) מתרצה וקשיא לנהרדעי דעבד
כתרי חומרי: **הלכה.** כתנא קמא:
ואין מורין קן. אלא כחגיגה דצעי
ללמות: **דספרן אהרדי.** תרי תנאי
דפליגי מר מחמיר ומר מיקל וטעמא
דחומריה דמר צהאי הוי קולא צדוכמא
אחריתי וטעמא דקוליה דמר צהאי
הוי חומרא צדוכמא אחריתי מאן
דעבד צהאן תרי דוכתי לחומרא
מיקרי כסיל דהא חד טעמא הוא
דהכא הוי חומרא והכא הוי קולא ולי
ההוא טעמא סבירא ליה ליעבד
קקוליה וחומריה: **כגון שדרה וגולגולת.**
של מת דאפילו צהא לציית שמאי לא
הוי חסרון אלא צ' חוליות ואם חסרה
חוליא אחת עדיין מטמא צהאל וגי
טריפה נמי לא הוי חסרון לכדי הוי
טעמא צדיית שמאי חומרא לגבי מת
ולצית הלל דלמרי חסרון הוא הוי
חומרא לגבי טריפה ומאן דעבד
צטריפה כצית הלל וכצית שמאי צמת
הוי כסיל דהא סתמן עובדי אהרדי
דהכא הוי חסרון והכא לא הוי
חסרון: השדרה והגולגולת. גבי
טומאת אהל צמת כמה חסרון
בצדקה ותלא ממורת שדרה ומדון
כשאר עלס כשעורה שאינו מטמא
צהאל: כמלא מקדח וכדי שינטל מן
החי וימות מפרש להו צצכורות צ'
שליטא: **אזל היכא ללא ספרין.** חומרי
אהרדי כגון הכא דפליגי בתרי מיילי
דתיין בתרי טעמי מר מחמיר צהא
עקום ומר מחמיר צהא מפולש ולא
סתמן חומרי אהרדי עבדן: שליטא
אסתו. כל האילן קרוי אתרוג: שני
עישורין. שניה יוצאה ושלישית נכנסת
הוא. שנה שניה לשמיטה מעשר ראשון
ושני השלישית מעשר ראשון ומעשר
עני: אחד דברי צית שמאי. דלמרי'
באחד בשבט ראש השנה לאילן וכבר
נכנסת שלישיית: אחד דברי צית
הלל דלמרי' עד חמשה עשר צו לא
הוי ראש השנה ועדיין שניה היא:
גמריה איסופיק ליה. וכוליה כז"ה
עבד: מחלוקת. דמנזואות המפולשין
דתיק וחגיגה: סריטא ופנטיא
שתיקא רה"ר כלאמרין ציליאות השבת
ופנטיא סריטא דרך הילוך בני אדם פלטיא רחוב לשווקים והיכא
דשני ראשין מפולשין צרשות הרצים הוא דפליגי חגיגה ואמר צעי דלת:

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ומסיק
וכי הד"א עם ד"ה אין
צריך וכו': (ב) כ"ד
כלאמרין כצפ"ש עני. כ"ז
ריש דף קה וע"ש צפ"ש
דף ד' ע"ב: (ג) ר"ח
ד"ה ט"ה הוי וכו' צנח"ג:
שמא כל אחד יבנה בחלקו
דלאמר כסמון. כ"ז פירוש
דקאמר כרמיה דחיד
ומנין דלמנע וכו' וכו' צמי
כי לגמרי דמישרי דלמא
עבדי צה דיוורין חסרון
אהרדי היכי דקאמר קתמן
ומאן דלסר ומנין דהוי צה
דיוורין ואחי לטולטול:

גליון הש"ס
גמ' אבד ל"א אבי ל"ה
הא דר"י רשומאל הוא.
לקמן דף פ"ה ע"ה יצמות
יח ע"ה מנוטו' דף יב
ע"ז:

מוסף רש"י
השדרה והגולגולת.
שליטא מטמאין צהאל
ושאר צממות מן מטמאין
צהאל עד שיהא צין מורין
כגון או רוב מנין או יובע
הקב, ואם חסרו שדרה
וגולגולת אין מטמאין
(בכורות ד'). וכמה
חסרון בשרה. שאל
שמא צהאל אלא צממת
ונמשא כיון עלס כשעורה,
לענין טריפה. לז"ש לא
וגולגולת שמה ורוב מניין
ורוב צנינו מן צהאלת
(פ"ב מ"ח) במשנתן
צהאל ואע"פ שאין עליהן
כשר (חולין ט"ב). וכן
לענין טריפה. לז"ש לא
הוי טריפה צצ"ה משמי
חוליות וצ"ה מחוליא אחת
מטריפה (ט"ט). שליטא
אתרוג. פירוש אילן אתרוג
(ר"ה י"ד). באחד בשבט.
ושנה שניה הנכנסת
לשלישית היתה (בבוח
ט"ו). ונהג בו שני
עישורין. וחכמים אומרים
כז"ה דלמרי ט"ו בשבט
ז"ה אילנות ואכתי עשה
היא, ומעשר עני כז"ש
דלמרי צהאל בשבט ז"ה
לאילנות. ושלישית היא
ליה. כז"ה ענא למנעד
(ד"ה י"ד).

רב ניסים גאון
ובגולגולת בית שמאי
אומרים כבלא מקדח
במשנה שנו באהוה מקדח
אמר בקטן שלרופאים
דברי ר' אורי. וחכמים אומרים בגדול של לטכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא
פירוש שלו במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שחטטין את הבכור, ותיב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה,
אמר רב תחילתא הכי אמר אבדימי הכי אמר שמואל כליעל. מעשה בר' עקיבה שליטא אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין
בר'. ובגמ' דבני מרבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני, ועל זו הדרך ישיג בקשנה לרווחא ומילתא.
שיצה לעשות לפנים משרות הדין כדי להוציא מן הספק כמה נפשו. לפי שקרא עליה שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו
לעניים. ותיב הכסף שמואל אצלו כדי שיאכלנו בירושלים לפנים מן החומה. לפי מה שפירש בו החתום בתנאן [התנאן] הכסף בכל
אשר תאוו נפשך. שאם יתיר בית הלל ששמואל באחד בשבט ראש השנה לאילן, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא